

Terapeutiska utflykter

Modernitet, kärlek och självhjälp i samtida "tribe-tv"

LINDA BERG är fil.dr i etnologi och verksam som postdoktor vid Umeå centrum för genusstudier, Umeå universitet. Hennes avhandling *InterNacionalistas (h:ström 2007)* undersökte identifikation och främlingskap i svenska solidaritetsarbeters berättelser från Nicaragua. För närvarande arbetar hon med ett projekt om samtida självhjälpskultur.

Kvinnorna som deltog i *Tribal Wives* kände alla att de hamnat fel i livet. Lana Inglis återhämtade sig efter en tillvaro som alkoholist störd av sitt förflutna. Yvonne Power var en ensamstående mamma till tre barn, körd till botten av tillvarons nio-till-fem rutiner. Andy Wraith var en driven kvinna, vilsen i sin omättligen jakt på framgång. Ensamstående lärare och livscoach Dionne Braham hade förtvivlat svårt att finna en partner. Sass Willis levde en fullspäckad tillvaro men med en smärta från att ha förlorat kontakten med sin mor vid 13 års ålder.¹

Centralt för diskussioner om samtida självhjälpsfenomen har varit att se dem i ljuset av att stora delar av USA och Europa kan definieras som post- eller senmoderna samhällen.² En blick på självet som modernt i kontrast till förmodernt bidrar här till en föreställning om att alltid kunna konstruera och utveckla sitt själv, sina relationer och exempelvis sin karriär till det bättre.

Västerlänningars resande till en uppfattad periferi utgör en central del i en medial genre, en genre som handlar mer om moderna människors inre resor än om geografiska förflyttningar. I en rad teveprogram skickas västerlänningar till vad som definieras som avlägsna stammar för att utbyta kunskaper och ge inblick i andra sätt att leva.³ Den brittiska teveserien *Tribal Wives*, sänd i Sverige under namnet *Ett annat sätt att leva*, är ett exempel på dessa samtida medieproduktioner. Den svenska titeln förskjuter tyngdpunkten men innehållet är det samma.⁴ Frågan är vad teveserien ger, vad tevepubliken får veta om att vara stamhustru och vad ett annat sätt att leva kan betyda.

Teveproduktionen baseras på att sex kvinnor från Storbritannien spenderar en månad i vad som omnämns som "sex av världens mest avlägsna stammar" i Indonesien, Ecuador, Etiopien, Tanzania, Panama och Nami-

bia. Programmet är utfört av brittiska BBC och upplagt som en dokumentär, där man får följa deltagarna under deras besök. Serien kategoriseras som en fakta-dokumentär och ska således ge kunskap och återge verkliga händelser. Att teveserien kategoriseras på detta vis, ger en tacksam ingång att studera den som en specifik representation. En dokumentär fungerar nämligen som ett bra exempel på representationers fiktiva karaktär (jfr Campbell 2002).

I artikeln "Can the Subaltern Speak?" betonar Gayatri C. Spivak att representation är en form av talhandling, med en som talar och en annan som lyssnar där de subalternerna försöker att göra sin röst hörd (Spivak 1988). Men då det som uttalas inte faller inom de institutionaliserade strukturerna för representation, uppfattar lyssnaren inte vad som uttrycks. Representationer kan därmed utgöra ideologiska verktyg som stärker positioner av under- och överordning. Spivak tillhör även dem som har utmanat kanoniserade feminismer med en transnationell kulturkritik och satt fingret på skapanden av "första" respektive "tredje världens" kvinnor. I linje med denna kunskapstradition fokuserar jag i denna artikel även på hur "kvinnor" konstrueras i serien, där icke-europeiska kvinnor upprättas med ambition att visa något annorlunda i en västerländsk kontext.

KVINNOSORTER

OCH GEOPOLITISK KÄRLEK

Så vilka kvinnor handlar serien om? Programmet beskrivs som ett ovanligt experiment där "vanliga brittiska kvinnor" förvandlar sig själva till "stamhustrur" under en månad. Förenande för samtliga gäster

är att de möter ett liv som innebär mycket fysiskt arbete. Tittaren får bland annat bevittna hur flygvärdinnan Lana Inglis grinar illa av att bära tung ved på sin rygg och hur läkaren Andrea Wraith imponeras av en förlossning utan teknisk apparatur eller smärtlindring. Gemensamt för deltagarna blir att de framstår som just "moderna", utan nämnvärd erfarenhet av hårt kroppsarbete och hantverk.

Afar-stammen i Etiopien presenteras på olika sätt som en "strikt muslimsk kultur" och "våldsam nomadstam". I en scen sitter Lana Inglis med några kvinnor och diskuterar kvinnlig omskärelse. I samtalet kommer det upp att hon inte är omskuren.

"Det förekommer inte omskärelse i England", säger Lana.

"Skär de inte ens bort en liten del?", frågar en av kvinnorna.

"Nej", svarar Lana.

"Det är bäst att inte säga detta till någon", säger en annan.

"Vad tycker du Haba om att det inte sker i mitt land?", frågar Lana.

"Vi förstår att det inte betyder något i din kultur. Men det är väldigt underligt i vår kultur", svarar Haba.

"Men är det inte bättre att *inte* se din dotter i smärta och med risk att dö i barnsäng?", frågar Lana.

"Även om de dog under förlossning, är det upp till Gud", svarar en annan av de tre kvinnorna.⁵

Citatet från teveserien kan ses som exempel på spår av röster som går i dialog med Lana, och påvisar en motbild till hennes och många tevetittares bild av det normala. Men dessa röster fördjupas aldrig, de följs inte upp utan kvarstår som smått obegripliga. Vad betyder tron för dem, hur kan skammen förstås och varför är det underligt att inte genomgå omskärelse som kvinna?

Efter samtalet om omskärelse, talar Lana direkt till kameran och berättar om ingreppet och hur flickorna ser ut efteråt. Hon konstaterar att hon utifrån att hon älskar barn aldrig skulle kunna tänka sig att utsätta ett barn för något sådant. Lana, i likhet med de flesta gästerna, återges som medkännande (brittiska/europeiska) kvinnor vilka lider med stamfolkets kvinnor och barn. Tevepubliken får, med monologer som dessa, en något utförligare bild av deltagarna medan värdfolkets alla personer flimrar förbi över teveskärmerna som främlingar i grupp. Samtidigt som tittarna följer hur Lana Inglis ikläds ett yttre som mer liknar Afar-kvinnorna, inleds ett samtal om männens behandling av kvinnor i byn. Stamkvinnornas situation presenteras, milt sagt, som fruktansvärd. Via betraktelser av Afar-kvinnornas vardagliga erfarenheter av fysiskt våld samt deras tunga arbete talar Lana uppskattande om det moderna livet. "Afar-kvinnorna lever som djur, utan frihet i tanke eller i handling eller rätt att uttrycka sig", säger hon i en intervju efter programmet (Porter 2008). Att vara "vit, västerländsk, kvinna" blir här en resurs i sammanhanget, en tillgång i bemärkelsen att "stå över" problem som många av stamfolkets kvinnor tvingades leva med (jfr Berg 2007:206).

I ljuset av sin uppfattning om Afar-kvinnornas liv, berättar Lana att hon insåg hur privilegierad hon var som kunde längta efter att få gifta sig med en man som kramade och kysste henne. Även en annan av deltagarna, Dionne Braham, frågar och kommenterar hur massajerna lever i vad hon uppfattar som kärlekslösa relationer. I sina reflektioner poängterar hon att massajerna inte lägger några känslor i förståelsen av kärlek, en tolkning hon bland annat gör utifrån frånvaron av just

pussar och kramar.⁶ Det är en form av fysisk kontakt som för henne här görs till något avgörande för vad kärlek är. Man kan delvis tolka detta som del i sexuella ideologier vilka skapar etniska andra som över- eller undersexualiserade, perversa eller farliga i kontrast till egna riktiga och normala sätt att vara sexuell (jfr Nagel 2003:9). Kärlek och äktenskap laddas med symboliska betydelser, där det moderna på just detta område förknippas med att "följa sina känslor" och ett personligt val av livspartner. De andra representeras dock snarast av dess motsats med ofrihet, tvång och arrangerade äktenskapliga relationer. Att kvinnor misshandlas av män även i Storbritannien, utan att straffas, omnämns inte. Berättelser om monogami, kärlek och heterosexuella relationer i Storbritannien återger snarast bilden av en trygg rättstat för våldsutsatta kvinnor.

I skildringar av framför allt Afar-kvinnorna återspeglas en syn på "den utsatta kvinnan" som kan tolkas med stöd i Chandra Mohantys diskussioner om stereotypa föreställningar om den så kallade "Tredje världen-kvinnan". "Afar-kvinna" blir i deltagarens berättelse likställt med ett mycket begränsat livsutrymme. Det rymmer inte någon kritik mot egna sätt att vara eller att deras liv innefattar mer än våld och utsatthet. Med beaktande av jämställdhetsidéers genomslag i Storbritannien kan man ta fasta på Mohantys ord om hur berättelser om "de andra", de som är fast i könsförtrycket, möjliggör och upprätthåller en egen självbild (Mohanty 1991).

Det "brittiska" och "europeiska" laddades i dessa självrepresentationer med positiva betydelser som "självständig" och "fri". Det är termer som bekräftar en nationellt konnoterad jämställdhetsideologi

och det moderna subjektets överordnade position.

TECKEN TILL VARANDRA

Teveserien innefattar inslag som särskilt uppmärksammas i recensioner och programpresentationer. Den kanske mest populära händelsen handlar om hur deltagaren Karen Morris uppvaktas av Ewenginto, presenterad som den enda ensamstående mannen i Huaorani-stammen. Han visar henne hur skicklig han är på att jaga, bygga och annat som är viktigt för en man i byn. Hon i sin tur presenterar sig som en bra kvinna, genom att utföra sysslor hon lärt sig av Huaorani-kvinnorna och visa på färdigheter (relaterat till hushållet) hon kan sedan tidigare. Byns ledare beslutar att Ewenginto ska få Karen som hustru. Därefter sker en bröllopsceremoni där de båda sätts i en hängmatta tillsammans, och människor samlas och sjunger för dem. "Jag är lycklig nu när de har gett mig den här kvinnan" säger Ewenginto. Karen ser upp mot kameran och skrattar. "Älskar du mig", frågar han och svarar själv retoriskt att hon älskar honom. "Jag är definitivt en stamhustru! Slå det!" säger Karen och skrattar högt.

Idén med bröllopet och själva genomförandet blir en föreställning, där det inte är helt klart vad som faktiskt sker. I samma stund som Karen skrattar när hon berättar att hon blivit gift, bryts dock eventuella tankar på att det handlar om ett ömsesidigt intimt möte. Fiktionen tydliggörs. Det blir märkbart att det visserligen kan betraktas som något slags bröllop, men att det framför allt handlar om upplevelser och television. Själva tanken med att byns ledare skulle kunna utse Karen och Ewenginto till ett blivande äkta par framstår

dessutom som absurd i sammanhanget. I själva skildrandet av stamfolken, med jämförelser mellan exempelvis uppfattningar om kärlek, ingår här upprättandet av en idé om translokal progression där ett modernt Storbritannien ligger före i tid. Föreställningar om plats blir på detta sätt sammanflätade med utveckling och placerar samtida agerande (bland stamfolken) till kvarlevor från en förmodern tillvaro som är predestinerad att försvinna (jfr Fabian 1983).

Kvinnorna var inte ensamma gäster. Det fanns ett tv-team som följde dem i princip hela tiden, däribland filmare och medföljande tolkar. Under många scener talar deltagarna direkt till kameran och personen bakom kameran. Det pågår med andra ord en dialog mellan ett vi. Det ska inte förringas att det sker samtal mellan personer i värdfolket som inte översätts och som upprättar ett annat vi som aldrig når gästerna. Men det blir inte nämnvärt intressant för det publiken får ta del av. De andras ööversatta tal blir till ett bakgrundssorl som kan handla om vad som helst och ingenting. Ibland läggs några kommentarer in, framför allt om hur lustiga deltagarna ser ut eller hur knasigt de beter sig. Men huvudsakligen sker samtal från deltagarna direkt till seriens publik eller i dialog med personer ur värdfolket utifrån en förgivet tagen annan position. Det blir "ett samtal mellan 'oss' med 'oss'" om de andra, såsom Trinh T. Minh-ha formulerat det, ett samtal där de andra står ordlösa i sin frånvaro (Min-ha 1989:67).

Med en västerländsk blick ges de andra betydelse och meningsfull kunskap produceras genom dessa perspektiv (jfr Pratt 1992). Som tevetittare kan vi skratta med Karen, känna för Ewengito och förundras över Huaorani-folket som arrangerar de-

ras bröllop. I efterhand går det att läsa om Karens erfarenheter från vistelsen och det går att chatta med andra tevetittare, men människorna i Huaorani-samhället förblir någonstans i landet Annorlunda. Teveproduktionen exemplifierar hur inte bara tryckta medier utan också senare tids audiovisuella medier, bär spår av idéer initierade genom kolonialism (jfr Christopher 2007).

BORT FRÅN MODERNITETEN

I serien utgör resmålen platser i Indonesien, Etiopien, Ecuador, Tanzania, Panama och Namibia. Samtliga omtalas i teveproduktionen som områden dit moderniteten ännu inte har nått, med folk som lever enligt traditioner som har funnits sedan århundraden tillbaka.

Vad som utgör det moderna är dock på intet sätt uppenbart, men återkommande är idéer om utveckling som en evolutionär process där materiell standard, teknologi och rationellt tänkande är centrala inslag

i en föreställd progression. Generellt kan moderniteten betraktas som en period vilken blev synonym med civilisationens framsteg, när europeiska samhällen kom att uppfattas som överordnade så kallade förmoderna samhällen. Det har i stor utsträckning handlat om att på olika sätt kontrollera människor, reglera geografiska områden och skapa sanningar som möjliggjort en eurocentrism under de senaste århundradena (se t.ex. Turner 1990).

Det moderna och senmoderna samhället har kommit att bli sätt att definiera regioner, länder och städer i det som ofta benämns som Väst. I teveserien omtalas deltagarna som medlemmar av ett samhälle präglad av teknologisk utveckling, där resan innebar att de för ett tag "kastade av sig allt som hade att göra med det moderna livet".⁷ Deltagarna äter saker som de har svårt att definiera och/eller som manar till äckelkänslor. De upplever sömnsvårigheter, vätskebrist, skavsår och andra bekymmer som på olika sätt får uttrycka modernitetens vekhet. I kontrast till deltagarnas ovana att hantera vardag-

"Tribe members support others in times of need." Bilden och bildtexten är hämtad från BBC News Magazine 24 juni 2008. Foto: Tribal Wives/BBC UK.

liga fysiska ansträngningar, blir värdfolkens vana av det samma imponerande inslag. Genom att visa hur stamfolken jagar och slaktar djur inför allmän åskådan återges även en livshållning som väcker intresse, spänning och obehag på samma gång. Närhet till naturen blir en självklar benämning på hur stamfolken är, förklarligt brutala men i grunden goda.

Det finns även en annan sida av det naturligt brutala och icke-moderna människor, de som slår kvinnor och stympar barn i ett samhälle utan kärlek. Det icke-moderna blir här likställt med det obehagligt vilda, utan bekvämlighet med avsaknad av respekt, rättigheter och kärleksrelationer som en central del av livet. Det är märkbart att mycket sker enbart på grund av deltagarnas och tv-teamets närvaro och kulturella översättningar lyser med sin frånvaro.

Genom att rikta sig till en tänkt publik med ambition att skildra något greppbart använder programmakarna eurocentriska och därmed grovhuggna föreställningar om "stammar", "naturfolk" och länder såsom Namibia och Ecuador. Det blir tydligt hur språk (tilltal), historia och miljöer hänger samman i gestaltningar av platser (jfr wa Thiong'o 2000). Hemlandet Storbritannien och de olika värdarnas hemländer blir inte bara geografiska rum, de blir platser genom språket med dess föreställningsvärldar.

SJÄLVHJÄLPSRESA

Deltagarna skildras som kvinnor med en längtan efter en avgörande förändring i tillvaron, där resan blir en tillflyktsort i strävan efter att "hitta rätt" i livet. Sass Willis presenteras som en av dem som var inriktad på en paus ifrån sitt hektiska liv.

Hon gav uttryck för en önskan om att stanna upp, men var lite rädd för vad en omställning skulle kunna resultera i. Tiden med Kuna-folket återges som just ett brott mot välkända beteendemönster och att hon tvingas ta det lite lugnare. Samhörigheten med den tillfälliga "familjen" ger även Sass ett efterlängt svar om att hon har ett existensberättigande oavsett vad hon presterar. Kuna-familjen får stå för en efterlängtad bekräftelse, något som saknas i ett samhälle där jakten på saker och titlar ges stor betydelse.

I serien blir det även uppenbart att deltagaren Sass länge har haft svårt att hantera ett trauma av att ha blivit lämnad av sin biologiska mor vid tretton års ålder. Kontakten med en tillfällig "Kuna-mamma" (Ana Lida) blir en resa genom barndomshistorien, sorgfylld och förknippad med förlusten av modern. Vistelsen hos Kuna-folket och främst relationen med Ana Lida får en terapeutisk funktion. Kuna-folket betonas som andliga, och Ana Lida får personifiera en omsorg som gått förlorad såväl på ett personligt plan som i det moderna samhället.

Om deltagaren Karen berättas att hon flytt ett våldsamt äktenskap och skapat ett nytt liv åt sig själv som en "multimedia-beroende" affärskvinna och mamma. Även för Karen förklaras resan som ett tillfälle att stanna upp och nå vem hon verkligen var. Efter en månad med Huo-rani-stammen, uttrycker Karen att hon lärde känna värdet i att tillåta sig själv utrymme för avkoppling. Hon upplever att värdfolket har lärt henne att finna rum att vila i, och uttrycker att resan innebar att "komma tillbaka till grundläggande saker i livet" såsom att "människor är viktigare än saker".⁸

Mänsklig gemenskap och värme inom värdfolket, konstruerades som en motbild

till det individualistiska Storbritannien där förmågan att se sig själv och andra gått förlorad. I likhet med reseberättelser, bland annat inom konst och litteratur, återfinns här skildringen av västerlänningen som landar bland ett närvarande folk som möter sina medmänniskor med en "omedelbar" kontakt (jfr Hulme 2002). De brittiska deltagarna blir några av alla kvinnor i Europa som har förlorat sig i det västerländska samhället. Genom förväntade inslag som att visa obehag inför insekter, att klaga över frånvaron av vatten-toalett, påpeka det äckliga i "stamfolkets" mat och dryck förkroppsligas den europeiske civiliserade människan. Det går att le lite åt deltagarnas typiska beteende, men det kan knappast betraktas som något överraskande.

Ingången i serien baserar sig på konstituerandet av skillnad, vilka återspeglas genom upprättande av koloniala stereotyper av den kritiska, planerande och distanserade europén i kontrast till den okritiska, spontana och naturliga icke-europén. Det är en bild som kan analyseras som ett exempel på en eurocentrisk civilisationskritik som blickar mot den andre som en symbol för ett "naturligt tillstånd" i kontrast till den västerländska modernitetens sönderteknifierade samvaro (Hall 1992). Sökandet efter det "naturliga" och "äkta" är sprunget ur en önskan om att kunna lämna alla krav som förknippas med det moderna samhället, där det icke-västerländska får representera en tillvaro befriad från stress (jfr Jordan, 1995).

KULTURPRODUKTION OCH KONSUMTIONSKULTUR

I *Tribal Wives* framhålls "stamfolken" som människor med en traderad förbindelse

med naturen. Man kan här snarast tala om en tradition av föreställningar om människor från en global periferi skapade inom eurocentriska diskurser. I Richard Dyers analys av artisten Paul Robeson och "svart folkmusik" diskuterar han föreställningar om hur svarta människor egentligen var, en eftersträvnansvärd "autentisk vildhet inom människorna som kom därifrån" (Dyer 2004:85). I stora kulturproduktioner under 1930- och 1940-talet återgavs vad som uppfattades som verkliga kopplingar till "det afrikanska". Men, visar Dyer, i själva verket var de "genuina inslagen" i filmer och föreställningar producerade inom brittiska och nordamerikanska diskurser om Afrika (a.a.:86).

Värdfolken i teveserien beskrivs utifrån en förståelse av deras känslor, intimt präglade av emotioner som kan vara varma men även primitiva och våldsamma. Deltagarna ställs i skarp kontrast till sina värddar, urbaniserade kvinnor som snarast förlorat närhet till sitt inre. Deras resa blir en uppfattad rörelse tillbaka i tid, likt ett möte med en försvunnen historia (jfr Curtis & Pajaczowska 1994:199). Deltagarna framställs som kvinnor som med hjälp av resan återfår kontakt med sina känsloliv, serien blir början på nya möjligheter att "hitta rätt" i tillvaron. Med en undertext om hur europeiska moderna kvinnor förlorar delar av "sin natur", när ett behov av att finna autentiska tillstånd via "stamfolkets kvinnor".

Att må bra presenteras, via värdfolken, som enklare i ett samhälle som inte lägger vikt vid strävan efter materiella resurser. Men genom denna romantiserande berättelse framställs människor i den uppfattade periferin som friställda från materiella anspråk. Genom att bortse från det materiellas betydelse i en globaliserad värld förringas bristande resurser, där just

en teveproduktion kan bli en viktig inkomstkälla.

På dagens mediemarknad återspeglar *Tribal Wives* dominerande västerländska perspektiv. Serien möter efterfrågan hos deltagare och tevetittare, och bidrar till en reducerad förståelse av människor runtom i världen. Här erbjuds en europeisk publik inre resor till tidigare liv, där representationer av de Andra blir psykologiska resurser i en senkapitalistisk vardag.

NOTER

- ¹ UK TV, Programinformation *Tribal Wives*, Tillgänglig via <http://uktv.co.uk/eden/item/aid/610590> [2010-05-01], (egen översättning från engelska, fortsättningsvis förkortat e.ö.).
- ² Sociologen Micki McGee (2005) menar exempelvis att självhjälpsmedier bör betraktas som ett symptom på ett kapitalistiskt system, vilket krä-

ver av sina medborgare att maximera sig själva som "mänskligt kapital".

- ³ Exempel på andra program är *Ticket to the Tribes*, i Sverige producerat och sänt på SVT 2009 under titeln *Den stora resan* med tre familjer som vistas hos tre folkgrupper. I *Exiled*, producerat av MTV, skickas "bortskämda" västerländska ungdomar till "avlägsna platser" för att lära sig att värdera sina liv.
- ⁴ Relevant i sammanhanget är att SVT köpt serien av BBC. BBC i likhet med SVT är public-service bolag, vilka är noga med att betona att deras program om "kulturmöten" är seriösa samt att själva filmproduktionerna utförts på ett (etiskt och juridiskt) korrekt vis. Att jag har valt att studera just denna serie, beror bland annat på dess ambition att dessutom säga något om "att vara kvinna" på olika platser i världen.
- ⁵ *Tribal Wives*, episod 3, BBC. Tillgängligt filmklipp via YouTube: <http://www.youtube.com/watch?v=fPAVmZFgwW0> [2010-03-24], (e.ö.).
- ⁶ *Tribal Wives*, episod 5, BBC. Tillgängligt filmklipp via YouTube: http://www.youtube.com/watch?v=Kq_cptHufTQ&feature=SeriesPlayL

- ist&p=0BCB6A04F55D5E17 [2010-03-24], (e.ö.).
- ⁷ UK TV, Programinformation *Tribal Wives*, Tillgänglig via <http://uktv.co.uk/eden/item/aid/610590> [2010-05-01], (e.ö.).
- ⁸ "How the Waorani tribe made me relax", BBC News Magazine, UK, E.ö., Tillgänglig: http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/magazine/7469897.stm. [2010-03-24], (e.ö.).
- ## REFERENSER
- Arsi, Sunpreet; Kirstein, Carmen; Naqvi, Riaz & Pankow, Falk, 1994. "Why travel? Tropics, entropics and apo-tropics", in Robertson, George et al (eds.), *Travellers' Tales: Narratives of Home and Displacement*. London & New York: Routledge.
- Berg, Linda, 2007. *InterNacionalistas: Identifikation och främlingskap i svenska solidaritetsarbetares berättelser från Nicaragua*. Umeå: h:ström – Text & Kultur.
- Bryan S. Turner (ed.), 1990. *Theories of Modernity and Postmodernity*. London: Sage.
- Campbell, Mary Baine, 2002. "Travel and its theory", in Hulme, Peter & Youngs, Tim (eds.), *The Cambridge Companion to Travel Writing*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Christophers, Brett, 2007. "Ships in the night: Journeys in cultural imperialism and postcolonialism", in *International Journal of Cultural Studies* 10(3).
- Curtis, Barry & Pajaczowska, Claire, 1994. "'Getting there.' Travel, time and narrative", in Robertson, George; Mash, Melinda; Tickner, Lisa; Bird, Jon; Curtis, Barry & Putham, Tim (eds.), *Travellers' Tales: Narratives of Home and Displacement*. London & New York: Routledge.
- Dyer, Richard, 1986. *Heavenly Bodies: Film Stars and Society*. London: Routledge.
- Fabian, Johannes, 1983. *Time and the Other: How Anthropology Makes its Object*. New York: Columbia University Press.
- Hall, Stuart, 1992. "The West and the Rest. Discourse and Power", in Hall, Stuart & Gieben, Bram (eds.), *Formation of Modernity*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Hulme, Peter, 2002. "Travelling to write (1940–2000)", in Hulme, Peter & Youngs, Tim (eds.), *The Cambridge Companion to Travel Writing*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Jordan, Glenn, 1995. "Flight from modernity: Time, the Other and the discourse of primitivism", in *Time and Society* 4(3).
- McGee, Micki, 2005. *Self-Help Inc.: Makeover Culture in American Life*. Oxford: Oxford University Press.
- Minha, T. Trinh, 1989. *Women, Native, Other: Writing Postcoloniality and Feminism*. Bloomington: Indiana University Press.
- Mohanty T., Chandra, 1991. "Under Western eyes. Feminist scholarship and colonial discourses", in Talpade Mohanty, Chandra; Russo, Ann & Torres, Lourdes (eds.), *Third World Women and the Politics of Feminism*. Bloomington: Indiana University Press.
- Nagel, Joane, 2003. *Race, Ethnicity and Sexuality. Intimate Intersections, Forbidden Frontiers*. Oxford: Oxford University Press.
- Pratt, Mary Louise, 1992. *Imperial Eyes: Travel Writing and Transculturation*. London: Routledge.
- Spivak, Gayatri C., 1988. "Can the subaltern speak?", in Nelson, Cary & Grossberg, Larry (eds.), *Marxism and the Interpretation of Culture*. University of Illinois Press.
- wa Thiong'o, Ngũgĩ, 2000. "The language of African literature", in Burke, Lucy; Crowley, Tony & Girvin, Alan (eds.), *The Routledge Language and Cultural Theory Reader*. London: Routledge.
- ## Elektroniska referenser:
- "How the Waorani tribe made me relax", BBC News Magazine, UK, Tillgänglig via: http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/magazine/7469897.stm. [2010-03-24].
- Porter, Rachel, "We found the secret of life in a lost tribe", *Express.co.uk, Home of the Daily and Sunday Express*, Wednesday June 18, 2008, Tillgänglig via: <http://www.express.co.uk/posts/view/48825/We-found-the-secret-of-life-in-a-lost-tribe/> [2010-03-24].
- Tribal Wives*, episod 3, BBC. Tillgängligt filmklipp via YouTube: <http://www.youtube.com/watch?v=fPAVmZFGwW0> [2010-03-24].
- Tribal Wives*, episod 5, BBC. Tillgängligt filmklipp via YouTube: http://www.youtube.com/watch?v=Kq_cptHufTQ&feature=SeriesPlaylist&p=0BCB6A04F55D5E17 [2010-03-24].
- UK TV, Programinformation *Tribal Wives*, Tillgänglig via <http://uktv.co.uk/eden/item/aid/610590> [2010-05-01].

SUMMARY

*Therapeutic trips
Modernity, Love and Self-help
in Contemporary "Tribe-tv"
(Terapeutiska utflykter
Modernitet, kärlek och självhjälp
i samtida "tribe-tv")*

Narratives about Europeans entering so called pre-modern cultures have a long tradition, and "tribe-tv" based on arranged visits from Europeans to "the world's remotest tribes" has become a growing genre today. In the documentary *Tribal Wives*, six British women were described as experiencing

cultures that had "hardly changed in centuries" and getting one month to reflect over their habits and priorities in life. In search for contrasts between female lives, love and heterosexual contracts the program turn into self-representations based on Eurocentric imaginations. *Tribal Wives* become a therapeutic journey (set by BBC) aiming to heal modern souls, an adventure to pre-historic land with forgotten truths for the modern woman to bring back to the future.

Keywords: self-help, eurocentrism, postcolonial feminism, reality-TV.

Linda Berg, Umeå Center for Gender Studies (UCGS), Umeå University, Umeå, Sweden.